

Redaktionelt forord

Teatret og de performative kunstarter er i stigende grad begyndt at orientere sig mod anvendelsen af interaktivitet og interaktive dramaturgier. Det medfører, at teoridannelserne må følge med. Peripeti nummer 11 indeholder derfor eksempler på og overvejelser om teatrets og de performative kunstarters anvendelse af interaktivitet. Vi skeler også til installationskunstens og computerspillets interaktivitetsbegreber. Undersøgelserne foregår på flere forskellige niveauer: gennem konkrete eksempler belyser vi, hvordan og med hvilke perspektiver dramaturgierne er interaktive; gennem teoretiske begrebsafklaringer undersøger vi, hvordan man kan forstå konceptet interaktivitet i en dramaturgisk kontekst; og endelig ser vi på, hvordan interaktive dramaturgier kan bibringe en grundlæggende forståelse af nutidens kultur og medier i bred forstand.

Vi anlægger således tre perspektiver på sammenstillingen af begreberne 'dramaturgi' og 'interaktivitet':

Det første perspektiv handler om, hvordan interaktive dramaturgier og strategier vinder indpas i både samtidskunsten og -teatret. I foråret har vi fx kunnet se interaktiv installationskunst på udstillingerne *Enter Action* på AROS og *No Place To Hide* på Skive Kunstmuseum. Samtidig har man kunnet opleve interaktiv teater- og performancekunst på bl.a. *Berliner Luft* festivalen med forestillinger af Gob Squad og Showcase Beat Le Mot, i Teater Katapults *Audio Move* koncepter, i Holbæk Teaters *Gidse!*, Rimini Protocols *Call Cutta in a Box* på CampX eller i SIGNA's performanceinstallationer. Også børneteatret har været med de senere år med interaktive produktioner af Carte Blanche, Limfjordsteatret og Corona La Balance. Gennem konkrete eksempler undersøger artiklerne således, hvordan og med hvilke formål interaktivitet kan inddrages i dramaturgiens praksis.

Det andet perspektiv omhandler, hvordan opmærksomheden på det interaktive medfører et behov for begrebsafgrænsninger i teater- og kunstteorien generelt. Det gælder selvfølgelig først og fremmest interaktivitetsbegrebet selv. Den mest inkluderende anvendelse af begrebet sammenfatter nogle meget forskellige praksisformer og videnskabelige traditioner. Interaktivitet forbindes med nye medier og med kommunikationsformer, der anvender eller efterligner de muligheder, som digitale teknologier tilbyder. Interaktivitet forbindes også med det beslægtede sociologiske begreb interaktion, hvor ordet ofte anvendes i betydningen vekselvirkning. Det peger her på mange forskellige typer af relationer: mellem kunst og samfund, mellem institution og produktionsproces, mellem teater og by, mellem værk og beskuer, osv. Interaktivitet forbindes også med begrebet deltagelse, som har spillet en rolle i performancekunsten og dramapædagogikken længe før, man begyndte at tale om interaktivitet. Interaktivitet dækker på den måde over en række traditioner, der tilbyder ganske forskellige muligheder for at udvikle interaktive dramaturgier i teori og praksis, men som samtidigt fordrer teoretiske præciseringer. Gennem primært teoretiske overvejelser konsoliderer eller reviderer en del af artiklerne derfor begreber som skønhed, værk, fortælling,

autonomi, tilskuer, deltager osv. i relation til interaktivitetsbegrebet, fordi alle de klassiske termer må gentænkes, hvis man vil tænke sig en interaktiv dramaturgi.

Det tredje perspektiv omhandler, hvordan interaktive dramaturgier præger vores kultur og medier lige fra internettet til mobiltelefonen over seer-inddragende tv-programmer. Når interaktiviteten træder ind i de ellers ofte envejsorienterede medier, forandres massekommunikation til partcipatoriske medier, som med fordel kan forstås med en dramaturgisk optik. De relevante undersøgelsesområder omfatter derfor også læringsspil, forumteater, rollespil, computerspil og oplevelsesøkonomiske produkter som turismekoncepter og museumsudstillinger – i det hele taget den performative æstetik, som præger vores eventkultur. Gennem såvel konkrete eksempler som teoretiske og generelle overvejelser artikulerer artiklerne derfor de kulturelle og æstetiske perspektiver, som denne udvikling medfører.

Mads Thygesen undersøger i »Interaktion og iscenesættelse« teatrets interaktionsbegreb kritisk, idet han sammenligner 'iscenesættelse' og 'opførelse' som to forskellige anskuelses- og receptions måder med hver deres historiske og analytiske diskurs. Falk Heinrich præsenterer os i sin artikel »Om skønheden i den interaktive installationskunst« for et bud på en teori om skønhed og interaktivitet, eksemplificeret i analysen af tre installationer. I artiklen »Person, Aktør, Rolle« analyserer Michael Eigtved nutidens partcipatoriske tv-programmer og kommer med et bud på og en model for, hvordan man kan konceptualisere disse tv-programmers fluktuerende deltagerroller med dramaturgiske begreber. I »Interaktive audiodramaer i byens rum« diskuterer Karen Johanne Kortbek konceptet og de teknologiske betingelser for brugers oplevelse i et af Teater Katapults interaktive audiodramaer. Ole Ertløv Hansen gentænker i artiklen »Computerspillets interaktive dramaturgi« klassiske (film)narrative begreber som syuzhet og fabula i forhold til computerspil og redegør for, hvordan man kan anvende begreberne til at forstå samspillet mellem spil og spiller. Thomas Rosendal Nielsen diskuterer de heuristiske implikationer af en række forskellige kommunikations- og medievidenskabelige »Interaktivitetsbegreber« for en dramaturgisk tænkning af interaktivitet, og fremstiller et systemteoretisk bud på en definition.

I essaysektionen skriver Monna Dithmer om Rimini Protokolls forestilling *Call Cutta in a Box* (2008) og Sune T. Sørensen og Tanja Phaff Louring beretter om deres erfaringer med at arbejde med forumteater på Filurens teaterskole for børn. Mette Wolf Iversen skriver om »virkelighedsteater« på Betty Nansen Teatret. Laura Louise Schultz har interviewet Bastian Trost fra Gob Squad, og Solveig Gade har talt med Tue Biering og Jeppe Kristensen om forestillingen *Pretty Woman*. Endelig introducerer vi to nye serier: en portrætserie, hvor vi lægger ud med Katrine Wiedemann, og en serie om værker, hvor vi starter med tv-dramaserien *Sommer*.

I anmeldelsessektionen behandles udgivelser af Morten Kyndrup, Jørgen Leth, Falk Heinrich og Birgitte Hessela.

Vi kan desuden varmt anbefale vores nye hjemmeside, www.peripeti.dk, hvor vi løbende vil publicere anmeldelser og kommentarer til aktuelle begivenheder, faglitteratur og andre vendepunkter.